

Esiopetuksen lukuvuosisuunnitelma 2023–2024

Päiväkodin nimi: Merikotkan päiväkoti

Päiväkodin johtajan nimi: Marja (Malla)Kailasuo

Lukuvuosisuunnitelma on käsitelty henkilökunnan kanssa: 4/10/2023

Miten tiedotamme suunnitelmasta huoltajille?

eVakassa ja paperisena vaihtoehtoisesti

Päivittäinen esiopetusaika on: 9-13, valmistava 9-14

1. Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa

Lukuvuonna 2023-24 painotamme seuraavia laaja-alaisen osaamisen alueita perustuen elokuussa kerättyyn havainnointitietoon lapsiryhmästä:

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot: sisältää myös Tunne- ja turvataidot

Omatoimisuus ja arjen taidot ovat tärkeitä taitoja kautta ihmiselämän. Esiopetuksessa tuemme lasten omatoimisuutta jokaisessa tilanteessa. Kannustamme lasta yrittämään aina ensin itse ja pyytämään apua vasta tarvittaessa. Esikoulussa omatoimisuustaitoja voi tukea positiivisin ja mielenkiintoisin keinon, tuottaen samalla lapsille “minä osaan” elämyksiä ja kokemuksia. Positiivisten kokemusten kautta myös lapsen itseluottamus ja minäpystyvyyssuskomus kasvavat. Kannustamme lapsia omatoimisuuteen arjen jokaisessa tilanteessa: pukeutumiseen liittyvät taidot, ruokailu ja ruoan annostelu, wc-käytännöt, siivoaminen ja tavaroista huolehtiminen. Omatoimisuuteen kannustaessa huomioimme kuitenkin lapsen yksilöllisyyden ja ikä/kykytason.

Omatoimisuus ja arjen taitojen tukemisessa on tärkeää sanallistaa lapsille selkeästi mitä hänen toivotaan tekevän, mutta myös kehuminen yrittämisestä ja onnistumisesta tukee lapsen oppimista. Omatoimisuus- ja arjen taitojen oppimisen lisäksi näemme tärkeäksi tukea lapsen tunne- ja turvataitoja. Tunne- ja turvataitojen tukeminen on aktiivista ja

jatkuvaa. Sanallistamme tunteita ja harjoittelemme tunteiden nimeämistä. Olemme mukana lapsen tasoisesti leikeissä ja tuemme ristiriitatilanteiden ratkaisemista olemalla läsnä ja pohtimalla lasten kanssa yhdessä ratkaisua tilanteeseen.

2. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo esiopetuksessa

Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo ovat olennainen osa esiopetuksen arvopohjaa ja toimintakulttuuria: ” Esiopetuksen yhteisössä kaikki tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi yhdenvertaisina riippumatta henkilöön liittyvistä tekijöistä. Yhdenvertaisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskevista asenteista keskustellaan työyhteisössä. Pohdimme, miten esimerkiksi kieleen, etnisyyteen, katsomukseen, uskontoon, vammaisuuteen, sukupuoleen ja sen moninaisuuteen liittyvät asenteet saattavat näkyä puheissa, eleissä, teoissa ja toimintatavoissa. Esiopetus on sukupuolisensitiivistä. Henkilöstö tiedostaa omia ennako-odotuksiaan ja rohkaisee lapsia tekemään valintoja ilman sukupuoleen tai muihin henkilöön liittyviin seikkoihin sidottuja stereotyyppisiä rooleja ja ennako-odotuksia. Henkilöstö tunnistaa lasten keskinäisten kohtaamisten eriarvoistavia piirteitä sekä puuttuu niihin hienotunteisesti ja johdonmukaisesti. Myönteisellä ja kannustavalla vuorovaikutuksella tuemme lapsen oman identiteetin ja itsetunnon kehitystä.” (Oulun kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma,2022)

Olemme laatimassa Merikotkan päiväkotiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa, joka valmistuu kevään 2024 aikana. Tiedotamme sen valmistumisesta huoltajia eVakan kautta. Siihen asti toimimme edellä mainitun opetussuunnitelman kirjausten mukaisesti.

Kehittämiskohteemme: Vahvistamme työntekijöiden tutustumista mm. eri uskontoihin ja kulttuureihin sekä kulttuurisiin tapoihin järjestämällä koulutusta hyödyntäen kokemusasiantuntijoita keväällä 2024.

3. Oppimisympäristö ja työtavat

Oppimisympäristöt on pyritty huomioimaan niin, että ne tukisivat lapsen hyvinvointia ja oppimista. Eri tiloja hyödyntämällä pystymme toimimaan päivittäin pienryhmissä. Tilojen aktiivinen hyödyntäminen rauhoittaa ja selkiyttää esiopetuspäivää ja mahdollistaa lasten

huomioimisen yksilöllisemmin. Pienryhmiä voi muodostaa joustavasti tavoitteesta ja sisällöstä riippuen.

Esiopetusryhmän sisätiloissa on rakennettu erilaisia oppimisympäristöjä ja leikkialueita: Rauhalliselle leikille ja vauhdikkaammalle leikille on huomioitu omat alueensa, ja niissä oleville leluille ja tavaroille on omat kuvitetut paikkansa. Tiloissa on huomioitu monipuolisuus ja pyrimme mahdollistamaan jokaiselle lapselle mielekästä tekemistä. Näemme oppimisympäristöt jatkuvasti muokattavissa olevina ja myös lapsi pääsee osalliseksi suunnitellessaan eri tilojen käyttötarkoituksia.

Havainnoinnin ja lasten toiveiden kautta voimme muuttaa ja rikastuttaa leikkitiloja yhdessä lasten kanssa. Leikkitilojen muokkaus voi olla yksi esiopetuspäivän tärkeimmistä sisällöistä ja se voi jatkua pitempänä projektina. Myös lasten taideteosten näkyminen tilojen sisällä on oleellinen keino saada lapsen osalliseksi oppimisympäristöjen rakentamiseen.

Toimimme kolmikerroksisen talon keskimmäisessä kerroksessa. Eri kerroksien oppimisympäristöjä pyrimme vielä aktiivisemmin hyödyntämään ja mahdollistamaan samalla lapsille kokemus erilaisista oppimisympäristöistä koko päiväkodin sisällä.

Esiopetusryhmämme oppii paljon toiminnallisten harjoitteiden avulla niin sisällä kuin ulkonakin. Ulkona ovat oppimisympäristöt piha-alueineen ja lähimetsineen sekä -puistoineen ovat käytössämme ja olemme nostaneet ulkona liikkumisen ja oppimisen yhdeksi tärkeäksi osa-alueeksi koko esiopetusvuonna.

4. Lasten osallisuus

Lasten osallisuuden tukeminen monipuolisesti ja aktiivisesti esiopetuksen arjessa on jatkuvaa ja luontevaa. Lapset saavat vaikuttaa omaan esiopetuspäiväänsä tekemällä valintoja, kertomalla mielipiteensä ja suunnittelemalla päivien sisältöä yhdessä aikuisten kanssa. Myös havainnointitiedon pohjalta tuemme lasten osallisuutta ja osallistumista yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

Käytössämme on liikennevalomalli, jonka avulla lapsi voi arvioida omaa esiopetuspäiväänsä tai vaikka tiettyä yksittäistä tilannetta. Liikennevalomallin avulla toteutamme myös KESY- arvioinnin (keskustelua symbolein) lapsen esiopetussuunnitelmakeskustelun aikana.

Esiopetuksessa järjestämme toisinaan äänestyksiä, joiden avulla lapset voivat vaikuttaa. Esimerkiksi tänä vuonna lapset tekivät nimiehdotuksia, joista äänestimme kahden pienryhmän nimet.

5. Yhteistyö huoltajien kanssa

Huoltajat pääsevät osallistumaan esiopetuksen suunnitteluun päivittäisten keskusteluiden myötä aamuvastaanoton ja iltapäivän hakutilanteissa. Keskusteluissa panostamme kiireettömyyteen ja avoimuuteen. Huomioimme huoltajilta nousevat toiveet ja havainnot myös Leops-keskusteluissa. Työskentelemme yhdessä lasten parhaaksi. Esiopetuksen sisältö on monipuolista ja huoltajien osallistuminen näyttäytyy myös lapsen arjessa toimimisen tukemisena.

Alkusyksystä järjestämme huoltajille vanhempainillan, jossa esittelemme esiopetuksen sisältöä monipuolisesti ja konkreettisesti. Vanhempainillassa kysymme huoltajien toiveita esiopetusvuodelle ja liitämme ne lapsiryhmän omien toiveiden yhteyteen. Otamme vastaan toiveita myös anonyymisti ympäri vuoden. Lisäksi kannustamme huoltajia olemaan henkilöstöön yhteydessä matalalla kynnyksellä.

Vuoden aikana järjestämme muutamia perheelle suunnattuja tapahtumia tai tilaisuuksia. Koulun ja esiopetuksen yhteistyöllä järjestämme huoltajille Eskarista Ekalle-illan 30.1.2024, jossa puhutaan kouluun siirtymisestä.

6. Kaksikielinen esiopetus

Merikotkan esiopetus järjestetään suomenkielisenä. Ryhmämme lapsilla on useita äidinkieliä. S2-opettaja antaa valmistavassa esiopetuksessa oleville lapsille S2-kielen eli suomen kielen opetusta kerran viikossa ja ryhmän opettajat huolehtivat lopusta. Valmistavassa opetuksessa olevat esioppilaat saavat suomen kielen opetusta tunnin verran päivässä osana esiopetuspäiväänsä.

Esioppilaat osallistuvat kielisuihkutukseen esiopetusvuonna. Suihkutettavia kieliä ovat mm. englanti, ruotsi ja saksa.

7. Kasvun ja oppimisen tuki

Lapsen kasvun ja oppimisen tuki suunnitellaan ja järjestetään inklusiivisesti osana lapsen arkea ja päivittäistä esiopetusta yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa. Varhaiserityisopettaja työskentelee ryhmässä viikoittain mallintaen ja antaen toimintavinkkejä työntekijöille lasten tukemiseksi.

Lapsen hyvinvoinnin, oppimisen ja kasvun tukeminen on koko esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen ensisijainen tavoite. Tuemme lasta pedagogisesti suunnitellun päivärytmin ja viikkotoimintojen myötä. Arki on strukturoitu ja arkeen liitetään aina vahvaa ennakkointia.

Jotta lapsen kasvu ja oppimisen tuki on keskiössä, tulee tiimin olla valmis myös nostamaan esiin epäkohtia ja pyrkiä ratkomaan niitä yhdessä. Keskustelemme tiimin työntekijöiden kesken viikoittaisissa tiimipalavereissa, arvioiden samalla koko tiimin ja esiopetusryhmän toimintaa. Arvioimme samalla myös tuen toteutumisen ja riittävyden.

Oppilashuoltotyö on osa esiopetuksen jokapäiväistä toimintaa. Oppilashuoltotyöllä tuemme esioppilaan oppimista, fyysistä ja psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä perhettä. Oppilashuoltotyöllä tuetaan myös esiopetuksen opetus- ja kasvatustyötä. Oppilashuoltotyössä pyrimme mahdollisimman varhain puuttumaan esille tuleviin ongelmiin. Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukuvuodessa, jonka tehtävänä on edistää esiopetuksessa hyvinvointia. Yhteisölliseen oppilashuoltoryhmään kuuluu myös Hiirulaisenkujan esiopetusryhmä.

Oppilashuoltotyötä teemme yhdessä koulukuraattorin, terveydenhoitajan ja konsultoivan koulupsykologin kanssa. Yksilökohtaista oppilashuoltotyötä järjestetään tarvittaessa ja siinä laajuudessa kuin perhe toivoo.

Esiopetusvuoden keväällä esiopetusryhmässämme vieraillee koulukuraattori ja koulun erityisopettaja. Meillä on myös "siirtäen vaihtaen"-toimintatapa lapsen siirtyessä esiopetuksesta kouluun. Mentori havainnoi lapsia esiopetusryhmässä esiopetusvuoden lopussa ja siirtyy kouluun niiden lasten mukana, jotka tarvitsevat erityisesti tukea kouluun siirtymisessä.

8. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö

Esi- ja alkuopetuksen lähiyhteistyön tavoitteena on, että yhdessä suunnitellaan ja järjestetään opetussuunnitelmien mukaisia yhteistoiminnallisia oppimiskokonaisuuksia lukuvuoden aikana. Tavoitteena on yhdessä tekeminen ja yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen rohkeasti, reilusti ja vastuullisesti. Tavoittelemme yhtenäistä kasvun ja opin polkua jokaiselle lapselle.

Me arvostamme toisten kunnioittamista ja käytöstapoja, anteeksi pyytämisen ja antamisen taitoja, riittäviä tunne- ja turvataitoja, lapsen osallistumista oman oppimisen kehittämiseen ja arvioimiseen sekä yleisesti lasten oikeuksia. Pidämme tärkeänä valmentaa lasta myös elämää ei vain koulua varten. Lasten on tärkeää oppia, mihin heillä on oikeus, mutta myös, mistä heillä on vastuu.

Lukuvuoden alussa esiopetuksen ja alkuopetuksen toimijat laativat suuntaviivat yhteistyölle ja aikatauluttavat tapaamiset. Yhteistä pedagogista käytännön suunnittelua tehdään koulun ryhmyri - tapaamisissa, joissa sovitaan ykkösluokkalaisten ja esioppilaiden yhteisistä tapaamisista ja niiden sisällöistä. Myös yksityinen Hiirulaisenkujan esiopetus osallistuu mahdollisuuksien mukaan näihin tapaamisiin. Käytössämme on myös yhteinen Teams-kanava viestittelyyn ja ideointiin. Kevään yhteisöllisessä tapaamisessa arvioimme yhteistyömme laatua ja toteutumista.

9. Arviointi

Esiopetusta arvioidaan suunnitelmallisesti ja jatkuvasti arjessa. Lapsia osallistetaan arvioimaan toimintaa jatkuvasti kuvia ja symboleita apuna käyttäen. Arvioimme huoltajien kanssa yhdessä esiopetuksen toimintaa sekä lapsen oppimista ja tuen tarvetta päivittäisissä keskusteluissa sekä tarkemmin Leops-keskusteluissa, joita tarjoamme kaksi kertaa vuodessa huoltajille.

Esiopetusta arvioidaan myös eri yhteistyötahojen kanssa. Oppilashuoltoryhmän tapaamisissa, tiimin omissa kokouksissa, varhaiserityisopettajan kanssa sekä mahdollisten muiden asiantuntijoiden kanssa. Esi - ja alkuopetuksen yhteistyötapaamisissa kehitämme pitkäjänteisesti sujuvaa lasten kasvun ja opin polkua Kaukovainion alueella.